

**ANALIZA STANU GOSPODARKI
ODPADAMI KOMUNALNYMI NA
TERENIE GMINY WYRY W 2024 ROKU**

Wyry, 15.04.2025r.

I. Wstęp.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2024r., poz. 399) jednym z zadań Gminy jest dokonanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

II. Zagadnienia ogólne.

W 2024 roku zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy Wyry i ich zagospodarowanie realizowane było przez podmiot wybrany w przetargu. W Gminie Wyry przetarg na okres od 1.01.2024r. – 31.12.2024r. wygrało konsorcjum firm: MASTER – ODPADY I ENERGIA Sp. z o.o. z Tychów – lider konsorcjum oraz PreZero Service Południe Sp. z o.o. z Rudy Śląskiej – partner konsorcjum.

Na terenie Gminy Wyry w ramach zawartej umowy spółka Master zorganizowała Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych na ul. Słonecznej 50 w Wyrach (w miejscu dawnej Rejonowej Zbiornicy Selektywnej Zbiórki Odpadów) czynny od poniedziałku do soboty. Do Punktu Mieszkańcy mogli dostarczać m. in. odpady selektywnie zebrane, odpady niebezpieczne, bioodpady, a także odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady budowlane i rozbiórkowe.

W okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024r. bioodpady odbierane były od Mieszkańców bezpośrednio sprzed posesji – co 2 tygodnie w okresie od kwietnia do października i 1 raz w miesiącu w okresie od listopada do marca. dodatkowo bioodpady zielone odbierane były od Mieszkańców bezpośrednio sprzed posesji 1 raz w miesiącu jako usługa dodatkowa wg ustalonego harmonogramu tylko przy zakupie worków koloru pomarańczowego. Cena jednego worka wynosiła 10,00 zł. Łącznie sprzedano 89 sztuki worków o wartości 890,00 zł. Całość worków została zakupiona w Urzędzie Gminy Wyry.

Do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych Mieszkańcy mogli dostarczać we własnym zakresie ww. odpady w każdej ilości i bezpłatnie w workach koloru brązowego.

Niesegregowane (zmieszane) opady komunalne odbierane były co 2 tygodnie.

Popiół Mieszkańcy gromadzili osobno w pojemnikach i workach z folii LDPE o pojemności 120l. Odpad ten odbierany był raz w miesiącu bezpośrednio sprzed posesji w następujących miesiącach: styczeń, luty, marzec, kwiecień, czerwiec, sierpień, październik, listopad, grudzień.

Odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny w 2024r. były odbierane od Mieszkańców Gminy Wyry zarówno w formie zbiórki mobilnej (która odbyła się 03.06 i 05.06 dla terenu miejscowości Gostyń i 17.06 i 19.06 dla terenu miejscowości Wyr), jak i w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (przez cały rok).

Odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne odbierane były (bezpośrednio sprzed nieruchomości) w kontenerach KP4 lub KP7 tylko po złożeniu formularza zamówienia usługi dodatkowej (za dodatkową opłatą wynikającą z Uchwały Nr LII/446/2023 Rady Gminy Wyry z dnia 27.04.2023r.) w Urzędzie Gminy Wyry. Za dodatkową opłatą oddano 33,98 Mg odpadów budowlano - rozbiórkowych na łączną kwotę 18.657,22 zł i 0,55 Mg bioodpadów zielnych na kwotę 308,00 zł.

Wyżej wymienione odpady można było również dostarczać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych we własnym zakresie, bezpłatnie w ilości do 1500 kg z nieruchomości w ciągu roku. Za dodatkową opłatą, powyżej limitu w PSZOK oddano 4,47 Mg odpadów budowlano - rozbiórkowych na łączną kwotę 2.715,15 zł.

Do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych Mieszkańcy mogli oddać bez dodatkowych opłat 4 szt. opon (za wyjątkiem zużytych opon pochodzących z działalności rolniczej oraz pochodzących z pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej większej niż 3,5 Mg.) oraz 4 szt. zużytych opon jednośladów z nieruchomości w ciągu roku. Za dodatkową opłatą, powyżej limitu oddano 1002 kg zużytych opon na kwotę 1.307,67 zł.

Do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych Mieszkańcy mogli oddać bez dodatkowych opłat 500 kg mebli i innych odpadów wielkogabarytowych z nieruchomości w ciągu roku. Za dodatkową opłatą, powyżej limitu oddano 7,71 Mg mebli i innych odpadów wielkogabarytowych na kwotę 6.095,15 zł.

W roku 2024 Gmina Wyry zawarła dwie umowy z DT SOLUTION Sp. z o. o. z siedzibą w Żorach przy ul. Granicznej 7 na:

1. usługę Eco Harmonogram dzięki, której Mieszkańcy mieli możliwość zainstalowania specjalnej aplikacji na swoich telefonach. Aplikacja ta przypominała Mieszkańcom o zbiórce danej frakcji odpadów oraz o płatnościach wraz z możliwością wyszukania informacji dotyczącej segregacji odpadów, PSZOKu;
2. usługę System PSZOK, dzięki której został stworzony Panel Klienta – konto w systemie informatycznym umożliwiające zarządzanie usługą System PSZOK. Zamawiający ma wgląd do informacji dotyczących przyjęć w punkcie selektywnego zbierania odpadów, może zarządzać kartami, generować raporty, zarządzać użytkownikami wraz rolami oraz zarządzać odpadami przyjmowanymi w PSZOK. Operator PSZOKu może przyjmować oraz ewidencjonować odpady przekazywane

przez Mieszkańców, wtyczka HTML – biblioteka, którą Zamawiający może zamieścić na swojej stronie internetowej, dzięki której będzie możliwość sprawdzenia przez mieszkańców limitów poprzez stronę. Od 2022 roku System PSZOK rozbudowano o moduł ewidencji nieczystości ciekłych.

W 2024 roku przeprowadzono badania morfologiczne niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz odpadów zbieranych selektywnie wytwarzanych na terenie Gminy Wiry na podstawie zawartej umowy z MASTER Centrum Innowacji Odpady i Energia Sp. z o.o.

Celem badań było określenie składu morfologicznego niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i odpadów zbieranych selektywnie w żółtym worku w kontekście zawartości poszczególnych frakcji materiałowych, w tym frakcji PMTS, które powinny zostać skierowane do recyklingu.

Całość prac podzielono na 2 części:

- pierwsza część dotyczyła badań morfologicznych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz odpadów zbieranych selektywnie pod kątem określenia zawartości poszczególnych frakcji w odpadach w aspekcie możliwości rozwoju recyklingu,
- druga część dotyczyła badań odpadów zmieszanych wytwarzanych przez Mieszkańców przetwarzających bioodpady we własnym zakresie w aspekcie oceny poziomu recyklingu wytwarzanego w gminie.

W podsumowaniu badań bioodpadów poddanych recyklingowi u źródła w Gminie Wiry w 2024 roku w stosunku do całości odebranych i zebranych odpadów komunalnych recyklingu bioodpadów przetwarzanych przez Mieszkańców w kompostownikach przydomowych wynosi 10,83%. Badania pozwoliły Gminie Wiry na wprowadzenie wyliczonej masy 427,28 Mg bioodpadów recyklingu „u źródła” do wyliczenia poziomu.

Kompostowanie bioodpadów we własnym zakresie na terenie Gminy Wiry jest rozpowszechnione co pozwoliło uzyskać stosunkowo wysoki poziom recyklingu wynikający z tego procesu. Celowym byłoby szersze zainteresowanie i zachęcenie właścicieli posesji do efektywniejszego segregowania odpadów, w tym do kompostowania bioodpadów we własnych kompostownikach i niegromadzeniu ich wspólnie z odpadami zmieszanymi. Kompostowanie bioodpadów to istotne działanie dla środowiska, równocześnie pozwala na zwiększenie osiąganych przez gminy poziomów recyklingu. Zgodnie z zapisami Decyzji wykonawczej (UE) 2019/1004 z dnia 7 czerwca 2019 r. w p. 10 zał. II tej Decyzji – wskazano, że badania odpadów mające na celu określenie masy bioodpadów posegregowanych i poddanych recyklingowi u źródła należy prowadzić co 5 lat. W przypadku, gdy w tym okresie zaistniałyby powody wynikające ze zmian w ilości bioodpadów (np. wzrost liczby kompostowników) – możliwa jest weryfikacja

danych w zakresie uzyskiwanego poziomu recyklingu bez konieczności wykonywania ponownych badań.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy Wyry w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

1. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Na terenie Gminy Wyry nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zgodnie z zawartą umową przekazywane były do instalacji Międzygminnego Zakładu Kompleksowego Zagospodarowania Odpadów Komunalnych firmy MASTER – ODPADY I ENERGIA Sp. z o.o. na ul. Lokalną 11 w Tychach.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Gmina Wyry wraz z ośmioma innymi gminami (Tychy, Bieruń, Łędziny, Kobiór, Bojszowy, Imielin, Chełm Śląski i Łaziska Górne) jako współnik partycypowała w kosztach budowy, utrzymania i eksploatacji Międzygminnego Zakładu Kompleksowego Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Tychach, służącego do odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych, a w szczególności zapewniającego ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Zakład składa się z następujących modułów:

1. Sortowni odpadów zmieszanych,
2. Linii biologicznego unieszkodliwiania frakcji organicznej z produkcją metanu,
3. Modułu kogeneracyjnego do produkcji energii elektrycznej i ciepłej,
4. Linii do produkcji paliwa RDF.

3. Liczba Mieszkańców.

Liczba Mieszkańców z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi złożonych w Gminie Wyry na dzień 31.12.2024r. wyniosła 8780 osoby. 99,99 % właścicieli nieruchomości zadeklarowało segregację odpadów komunalnych.

4. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Na terenie Gminy Wyry systemem odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych objęto wszystkich, tzn. właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych.

5. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Wyry.

W 2024 r. z terenu Gminy Wyry odebrano 4 669,70 Mg odpadów komunalnych ogółem, w tym z gospodarstw domowych 3 807,63 Mg oraz 862,07 Mg w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

Lp.	Frakcje odpadów	Masa odpadów odebranych w 2023 r. (Mg)	Masa odpadów przypadająca na 1 Mieszkańca w 2023 r. (w kg)	Masa odpadów odebranych w 2024 r. (Mg)	Masa odpadów przypadająca na 1 Mieszkańca w 2024 r. (w kg)
1.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1345,96	155,42	1411,34	160,75
2.	Papier i tektura	187,17	21,61	203,87	23,22
3.	Szkło	228,57	26,39	227,92	25,96
4.	Tworzywa sztuczne	292,96	33,83	305,58	34,81
5.	Metale	4,84	0,56	5,86	0,67
6.	Zużyte opony	18,9	2,18	21,24	2,42
7.	Odpady niebezpieczne (przeterminowane leki)	0,31	0,04	0,75	0,09
8.	Zużyte baterie i akumulatory	0,42	0,05	0,33	0,04
9.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	24,25	2,80	22,82	2,60
10.	Odpady wielkogabarytowe	311,83	36,01	351,15	39,99
11.	Bioodpady	1380,40	159,4	1386,24	157,88
12.	Zmieszane odpady budowlane i zmieszany gruz	361,83	41,78	381,78	43,48

13.	Lampy fluorescencyjne	0,17	0,02	0,17	0,02
14.	Popiół	392,75	45,35	340,14	38,74
15.	Odpady niebezpieczne	4,99	0,58	6,71	0,76
16.	Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	0,62	0,07	1,21	0,14
17.		0,00	0,00	2,59	0,29
RAZEM		4555,91	526,09	4669,70	531,86

Tab. nr 1: Ilości poszczególnych frakcji odpadów odebranych z terenu Gminy Wiry w 2023r. i 2024r. wraz z podaniem ile przypada poszczególnej frakcji na jednego Mieszkańca.
Przypomnienie: liczba Mieszkańców w roku 2023: 8 660 (wg złożonych deklaracji)

6. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbierane z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

W 2024 r. z terenu Gminy Wiry odebrano następujące ilości:

- a) niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych: **1 411,34 Mg**
- b) bioodpadów stanowiących odpady komunalne: **1 386,44 Mg**
- c) pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania: **940,80 Mg**

7. Osiągnięte poziomy recyklingu

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. 2017 r. poz. 2412) oraz zgodnie z art. 3c. ust. 1 Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2024r., poz. 399) w 2020r. dopuszczalny poziom masy tych odpadów (w stosunku do 1995r.) wynosi 35%. Na terenie Gminy Wiry poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania w 2024 roku wyniósł: 41,39%, nie można określić czy Gmina zmieściła się w dopuszczalnym w rozporządzeniu poziomie, ponieważ wskazany powyżej poziom jest dopuszczalnym poziomem masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

przekazywanych do składowania do 16 lipca 2020r. Zarówno wskazane powyżej przepisy ani rozporządzenie nie odnoszą się do roku 2024.

Zgodnie z art. 3b. ust. 1 Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2024r. poz. 399) ws. osiągnięcia obowiązkowych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w 2024r. powinien wynieść co najmniej 45%. Na terenie Gminy Wyry poziom ten w 2024r. wyniósł 54,45%, czyli gmina osiągnęła wymagany ustawą poziom.

8. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcenia.

W 2024 roku z terenu Gminy Wyry nie przekazano żadnych odpadów komunalnych do termicznego przekształcenia (spalarni).

IV. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

W 2024 r. zgodnie z zawartą umową, Gmina Wyry płaciła **od ilości ton zebranych odpadów, dla których zostały ustalone ceny jednostkowo-ryczałtowe dla każdej frakcji odpadu**. Gmina zapłaciła 13 faktur na kwotę: **4.908.324,84 zł** (od listopada (częściowo) 2023r. do listopada 2024r.). Nieuwzględniony jest miesiąc grudzień 2024 r., ponieważ faktura za miesiąc grudzień zgodnie z umownym terminem była zapłacona w lutym 2025 r.

Koszty obsługi systemu w okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024r.:

1. Wydatki jakie Gmina poniosła w 2024 r. na system związany z gospodarką odpadami to kwota: 5.192.255,13 zł w tym:

- odbiór i zagospodarowanie całego strumienia odpadów komunalnych, prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, dostarczenie mieszkańcom pojemników na zmieszane odpady komunalne i na popiół, dostarczenie mieszkańcom pojemników do segregacji (zabudowa wielorodzinna, nieruchomości niezamieszkałe), dostarczenie mieszkańcom worków do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych: 4.908.324,84 zł
- badania morfologiczne niesegregowanych (zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zbieranych selektywnie wytwarzanych na terenie gminy Wyry): 40.000,00 zł
- usługa Eco Harmonogram: 3.188,16 zł
- usługa System PSZOK: 4.782,24 zł
- inne wydatki związane z gospodarką odpadami oraz wynagrodzenie pracowników: 235.959,89 zł

Dochody uzyskane w 2024r. związane z gospodarką odpadami wyniosły łącznie 4.231.273,59 zł

Nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi: brak.

W 2024 roku do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z budżetu Gminy Wiry dopłacono różnicę pomiędzy dochodami i wydatkami, która wyniosła 960.981,54 zł.